

Model współpracy instytucji i placówek oświatowych realizujących kształcenie dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi pilotaż w Powiecie Świdnickim, Województwo Dolnośląskie

Anna Jajko

Małgorzata Curył

Jednostka samorządu terytorialnego, w której realizowany był model

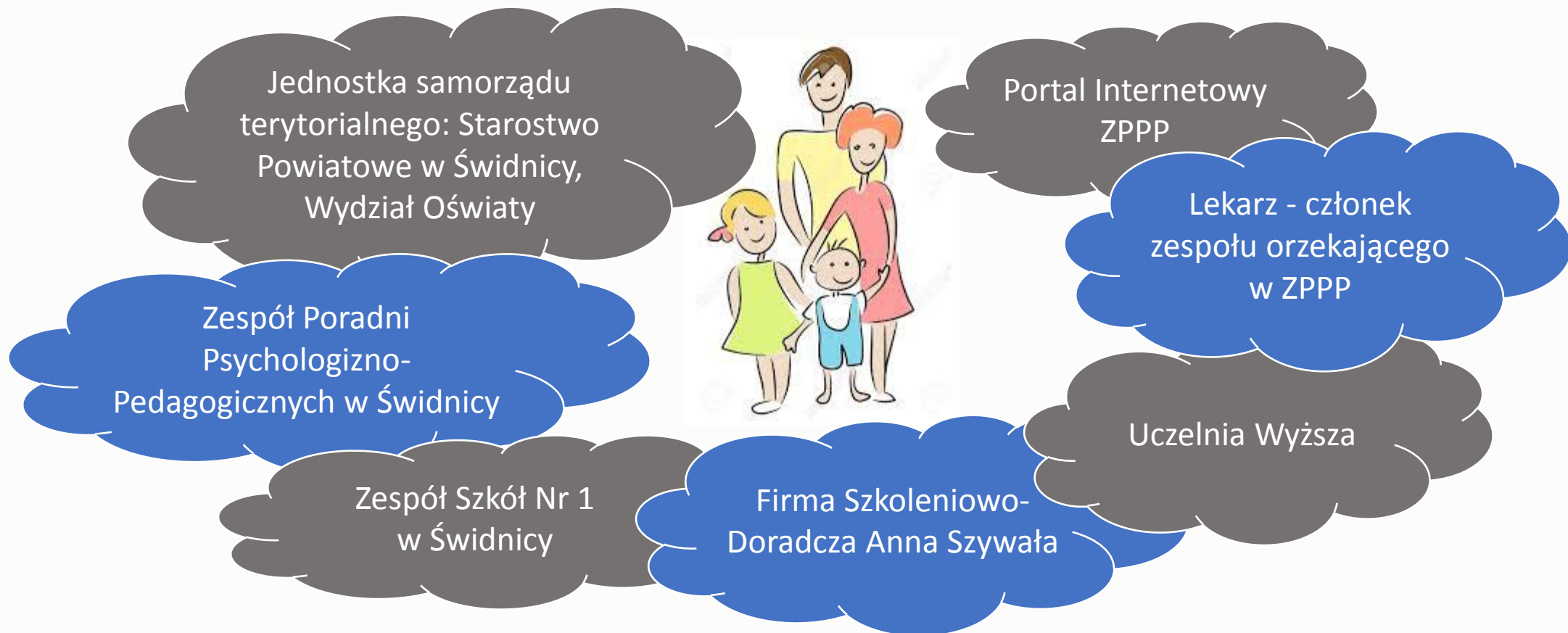
Starostwo Powiatowe
w Świdnicy

**Starostwo Powiatowe
w Świdnicy**

dyrektor Wydziału Oświaty
Stanisław Szelewa

Model współpracy instytucji i placówek oświatowych realizujących kształcenie dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Instytucje uczestniczące w modelu:

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy:

- Koordynator - Anna Jajko
- Dyrektor ZPPP - Małgorzata Curyl
- Surdopedagog - Anna Grygianiec- Wodarz
- Surdologopeda - Anna Sosińska
- Psycholog - Małgorzata Jaśkowiak

Instytucje uczestniczące w modelu:

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy:

**Dyrektor ZPPP
Małgorzata Curył**

**Poradnia
Psychologiczno- Pedagogiczna
w Strzegomiu**

**Poradnia
Psychologiczno – Pedagogiczna
w Świdnicy**

**Poradnia
Psychologiczno –Pedagogiczna
w Świebodzicach**

Zespół Szkół nr 1 w Świdnicy

Dyrektor - Ilona Sitek-Warzecha
Pedagog - Renata Gęsikowska
Psycholog - Małgorzata Moździerz
Nauczyciele

ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1 W ŚWIDNICY

Technikum- 4 letnie

*Technik żywienia i usług
gastronomicznych*

Technik logistyki

Technik usług fryzjerskich

Liceum Ogólnokształcące
3 letnie
(*oddział integracyjny*)

Zasadnicza Szkoła Zawodowa-
3 Letnia

*Sprzedawca
Kucharz*

Wielozawodowa:
*sprzedawca, kucharz, piekarz, cukiernik,
stolarz, fryzjer, tapicer, blacharz
samochodowy, elektromechanik
pojazdów samochodowych, murarz-
tynkarz, operator obrabiarek
skrawających, lakiernik, krawiec i inne
zawody, w których uczeń znajdzie
praktykę jako pracownik młodociany*

FIRMA SZKOLENIOWO - DORADCZA
Anna Szywała

- **Firma Szkoleniowo- Doradcza „Anna Szywała” w Świdnicy**
w realizacji studiów podyplomowych:
 - 1) Rewalidacja i surdopedagogika
 - 2) Rewalidacja i tyflopädagogika
- **Wykładowcy akademicki**
- **Specjaliści placówek edukacyjnych**

ETAP 1

Rozpoznanie przez organ prowadzący zasobów i potrzeb w zakresie realizacji kształcenia dzieci i młodzieży ze SPE

W wyniku analizy zasobów i potrzeb młodzieży posiadającej orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wyłoniono *grupę uczniów z Zespołu Szkół Nr 1 z klasami integracyjnymi*, wymagającą wsparcia i podjęcia zintegrowanych działań wielu instytucji pomocowych

ETAP 2

Utworzenie lokalnej koalicji

- Przedstawiciel Samorządu terytorialnego: dyrektor Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Świdnicy- **Stanisław Szelewa**
- Dyrektor Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy- **Małgorzata Curyl**
- Wicedyrektor Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy- **Anna Jajko**
- Dyrektor Zespołu Szkół Nr 1 w Świdnicy- **Ilona Sitek-Warzecha**

ETAP 3

Powołanie lokalnego koordynatora

Anna Jajko

wicedyrektor Zespołu Poradni
Psychologiczno-Pedagogicznych
w Świdnicy

ETAP 4

Określenie zasad współpracy

- Utworzenie grupy wsparcia: Koordynator, dyrektor ZPPP, specjaliści ZPPP, dyrektor ZS Nr1, pedagog, psycholog ZS Nr1
- Ustalenie organizacji i harmonogramu spotkań z uczniami i nauczycielami ZS Nr1
- Cykliczne, comiesięczne spotkania członków grupy wsparcia
- Utworzenie punktu konsultacyjnego na terenie ZPPP dostępnego dla rodziców, uczniów, nauczycieli

ETAP 5

Praca zespołowa

Wsparcie otrzymali uczniowie z następującymi dysfunkcjami:

- 5 uczniów słabosłyszących,
- 2 uczniów słabowidzących,
- 2 uczniów z zaburzeniami emocjonalnymi

Wsparciem objęto także rodziny tych uczniów

Analiza problemów pojawiających się w pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wspólne poszukiwanie rozwiązań w ramach kompetencji poszczególnych instytucji

- **zintegrowane działania specjalistów Zespołu Poradni (psychologa, surdopedagoga i surdologopedy),**
- **spotkania nauczycieli bezpośrednio pracujących z uczniami z wadą słuchu ze specjalistami Zespołu Poradni w celu określenia potrzeb i form pomocy,**
- **spotkania specjalistów Zespołu Poradni z rodzicami uczniów-zaproponowanie form współpracy,**

- **akcja informacyjna skierowana do rodziców uczniów ze SPE o możliwości skorzystania z pomocy innych placówek w tym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (dofinansowanie z PFRON-u na zakup specjalistycznego sprzętu rehabilitacyjnego, możliwość zakwalifikowania na turnus rehabilitacyjny),**
- **korzystanie z konsultacji specjalistów Zespołu Poradni.**

Wsparcie szkoły

1. Wsparcie dyrektora poprzez:

- **przekazanie informacji o aktualnych przepisach prawa dotyczących organizacji kształcenia uczniów ze SPE,**
- **dyskusje nad konkretnymi problemami: analiza trudności uczniów ze SPE,**
- **pomoc w poszukiwaniu informacji o instytucjach, które mogą pomóc w rozwiązaniu konkretnego problemu (PCPR, MOPS, GOPS, OIK),**
- **wymiana informacji pomiędzy instytucjami w zakresie udzielanego wsparcia, wspólne programowanie form wsparcia w zależności od zdiagnozowanej potrzeby.**

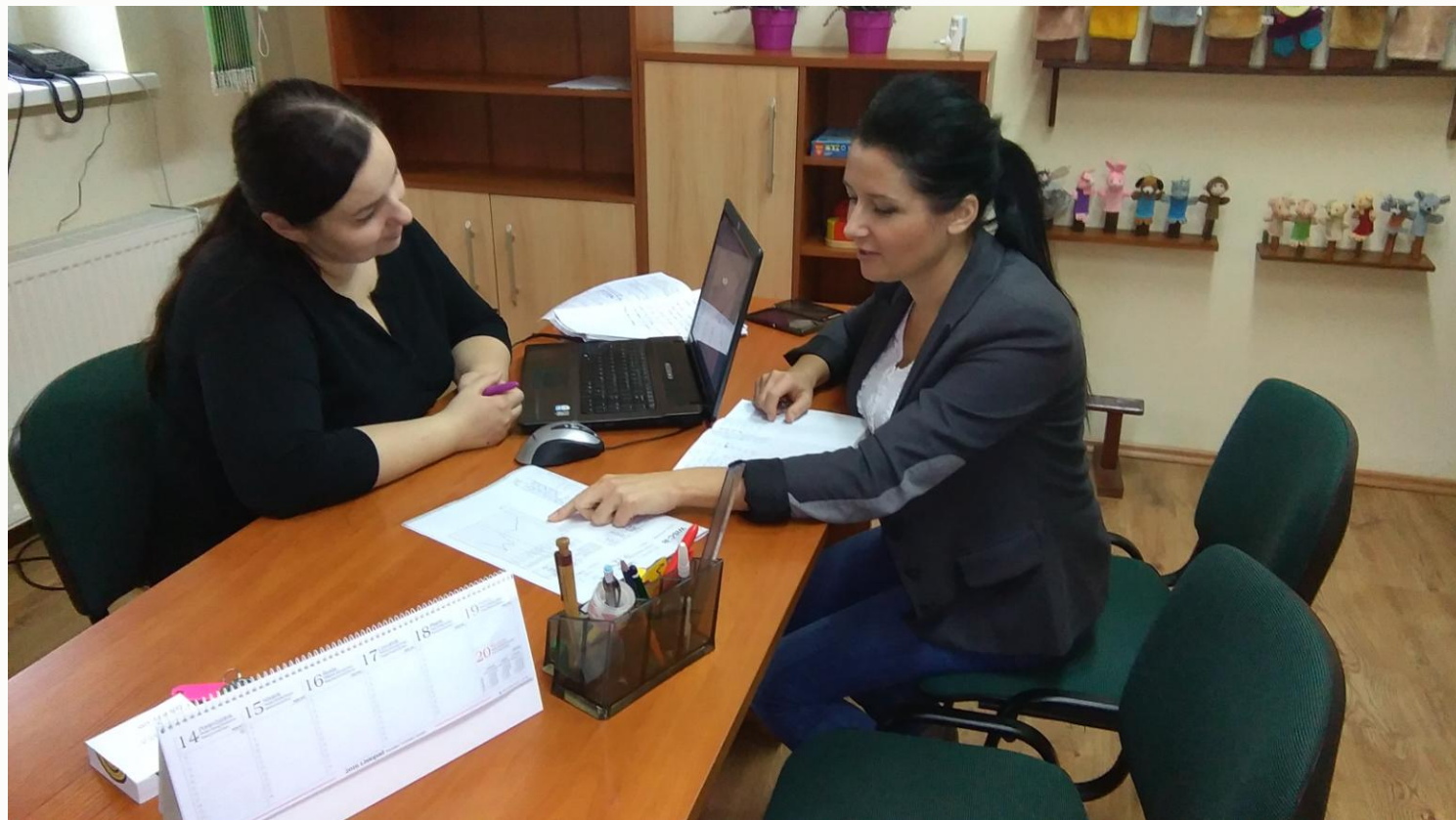
2. Wsparcie nauczycieli

- **spotkania i wymiana doświadczeń z nauczycielami Zespołu Szkół Nr 1 i specjalistami Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych,**
- **cykl szkoleń prowadzonych przez różnych specjalistów Zespołu Poradni dla nauczycieli uczniów z wadą słuchu.**

Tematyka cyklicznych spotkań z Radą Pedagogiczną

1. Funkcjonowanie dziecka z wadą słuchu- **prowadzący koordynator Anna Jajko**
2. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do aktualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych ucznia niesłyszącego i słabosłyszącego- **prowadzący surdopedagog Zespołu Poradni Anna Grygianiec- Wodarz**
3. Problemy emocjonalne ucznia z wadą słuchu i wadą wzroku- **prowadzący psycholog Zespołu Poradni Małgorzata Jaśkowiak**
4. Funkcjonowanie językowe uczniów z wadą słuchu-**prowadząca surdologopeda Anna Sosińska**

**Utworzenie punktów
konsultacyjnych dla
nauczycieli i rodziców
uczniów ze SPE na terenie
Zespołu Poradni**

W ramach współpracy pomiędzy instytucjami systematycznie przekazywano wzajemnie przykłady dobrych praktyk na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Wykorzystywanie metod pracy, wiedzy dotyczącej dobrych praktyk stosowanych przez Dolnośląski Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niestyszających i Słabosłyszających we Wrocławiu- udostępnienie prezentacji w formie krótkiego filmu zrealizowanego przez pracowników w/w Ośrodka.

W ramach współpracy instytucji realizujących pilotaż 8 pracowników Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych i 2 nauczycieli Zespołu Szkół Nr 1 podjęło studia podyplomowe w zakresie rewalidacja i surdopedagogika oraz rewalidacja i tyflopädagogika.

3. Współpraca z rodzicami polegała na:

- **przekazywaniu podczas indywidualnych spotkań informacji o możliwościach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu konkretnych problemów (PCPR, MOPS, OIK, Ośrodki Zdrowia),**
- **udostępnieniu broszury „Przewodnika o miejscach pomocy i wsparcia dla wszystkich mieszkańców powiatu świdnickiego” z kompetencjami różnych instytucji w zakresie wsparcia dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz ich rodzin.**

4. Wsparcie uczniów

**organizacja zajęć specjalistycznych
na terenie Zespołu Poradni
Psychologiczno-Pedagogicznych**

terapia psychologiczna

terapia logopedyczna

rewalidacja

ETAP 6

Ewaluacja modelu

Trudności

- racjonalna organizacja godzin zajęć prowadzonych przez specjalistów na terenie Zespołu Poradni w odniesieniu do planu lekcji uczniów,
- miejsce zamieszkania uczniów poza Świdnicą,
- udział uczniów w innych zajęciach pozalekcyjnych.

Korzyści

- współpraca przedstawicieli szkoły i poradni,
- szybki i sprawny przepływ informacji,
- wielospecjalistyczna diagnoza, terapia, konsultacje.

- W trakcie prowadzonej ewaluacji zauważono, że nauczyciele zwiększyli swoje kompetencje dotyczące rozpoznawania specjalnych potrzeb uczniów. Uświadomili sobie konieczność rzetelnej diagnozy takiego ucznia w kontekście jego doświadczeń z przeszłości (doświadczenia urazowe) oraz rzetelnej analizy obecnych oddziaływań (służą wspieraniu mocnych stron ucznia). Uświadomili sobie także, że ich działania powinny być skoncentrowane przede wszystkim na stwarzaniu sytuacji dających uczniowi okazję do realizacji wymagań programowych z uwzględnieniem ich dysfunkcji, a także na stymulowaniu najłabszych obszarów rozwojowych ucznia.

- Współpraca ze specjalistami z Zespołu Poradni powodowała, że spostrzeżenia nauczycieli i rodziców dotyczące uczniów były czasami zaskakujące i pozwalały inaczej spojrzeć na ucznia. Przełamanie stereotypów w myśleniu o uczniach otwierało nauczycieli na ich potrzeby, pozwalało dostrzec mocne strony, aby bazować na nich w procesie dydaktyczno-wychowawczym.
- Nauczyciele poznali specjalne metody pracy z uczniem słabosłyszącym, które umożliwiły podjęcie działań w sposób przynoszący wymierne korzyści w postaci skutecznej pomocy.

WNIOSKI

- Współpraca nauczycieli ze specjalistami z Zespołu Poradni skutkowałą zauważeniem konieczności działań systemowych zmierzających do jak najbardziej efektywnego wykorzystania potencjału uczniów w realizacji wymagań programowych.
- Utworzenie punktu konsultacyjnego w Zespole Poradni daje możliwość nauczycielom i rodzicom uczniów konsultowania pojawiających się problemów w zakresie edukacji i leczenia.

W wyniku ewaluacji proponuje się:

Utworzenie grupy osób współpracujących na rzecz uczniów ze SPE na terenie Zespołu Poradni, w skład której wchodziłoby:

koordynator

logopedzi

psycholodzy

pedagodzy

lekarze

konsultacje dla rodziców uczniów ze SPE

konsultacje dla nauczycieli

spotkania ze specjalistami Zespołu Poradni

szkoleniowe rady pedagogiczne realizowane na terenie placówek z wykorzystaniem specjalistów Zespołu Poradni

działania diagnostyczne i terapeutyczne

W ramach funkcjonowania grupy odbywałyby się:

Do współpracy z grupą specjalistów zostaną zaproszone inne instytucje działające na terenie powiatu, kraju zajmujące się dziećmi, rodzinami osób z niepełnosprawnościami np.:

PCPR

specjalne ośrodki dla dzieci
z niepełnosprawnościami

pracownicy pomocy społecznej

Komisja ds. orzekania
o niepełnosprawności

przychodnie zdrowia

kuratorzy

policja

PFRON

sądy

- Wyznaczenie pracownika Zespołu Poradni jako opiekuna szkoły/placówki w celu nawiązania bezpośrednich kontaktów z dyrektorem, nauczycielami, rodzicami, uczniami.
- Rozpoznanie potrzeb w zakresie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w środowisku szkolnym, planowanie działań, w uzgodnieniu z dyrektorem i nauczycielami, wyłonienie grupy dzieci wymagających pomocy.
- Realizacja działań diagnostycznych na terenie Zespołu Poradni.
- Zajęcia specjalistyczne z uczniami ze SPE powinny odbywać się w miarę możliwości na terenie szkoły lub w Zespole Poradni.

WNIOSKI

- Realizacja systemowych działań w zakresie wsparcia uczniów ze SPE wymaga dużych środków finansowych.
- Zatrudnienia specjalistów: pedagodzy specjaliści (oligofrenopedagog, surdopedagog, tyflopodagog), psychologowie w tym z uprawnieniami do prowadzenia psychoterapii, logopedzi, lekarz psychiatra, lekarz medycyny pracy, neurolog, specjalista do pracy z uzależnieniami.
- Zakup specjalistycznych sprzętów i pomocy dostosowanych do indywidualnych potrzeb ucznia ze SPE.
- Zakup narzędzi diagnostycznych.

WNIOSKI

- Utrudnieniem w procesie diagnozy psychologiczno-pedagogicznej są kolejki w dostępie do lekarzy specjalistów (zbyt długie oczekiwania na terminy badań w placówkach medycznych), a tym samym brak diagnozy lekarskiej.
- Utrudnienia związane z realizacją procedur zmierzających do uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności wydawanych przez Komisje Lekarskie oraz zebrania dokumentów uprawniających do ubiegania się o dofinansowanie na turnus rehabilitacyjny oraz dofinansowanie z funduszy PFRON na sprzęty/pomoce specjalistyczne dla dzieci z daną niepełnosprawnością.

WNIOSKI

Rodzice potrzebują wsparcia w zakresie uzyskiwania informacji i pomocy dotyczących wypełniania dokumentów w sprawie ubiegania się o dofinansowania z PFRON, a także informacji na temat instytucji pomocowych (PCPR, oddział PFRON, lekarze specjaliści).

NASZE REKOMENDACJE

Po realizacji pilotażu Modelu można stwierdzić, że pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych mają odpowiednie kompetencje do koordynowania działań w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej na rzecz ucznia ze SPE.

NASZE REKOMENDACJE

Poradnie dysponują specjalistyczną kadrą pedagogiczną, prowadzą diagnozy pedagogiczne i psychologiczne z wykorzystaniem wystandaryzowanych narzędzi, dysponują bazą, która pozwala na stworzenie sytuacji intymności, komfortu w omawianiu delikatnych problemów rodzinnych, a to służy otwarciu rodzica i ucznia i przełamaniu barier.

NASZE REKOMENDACJE

Poradnie obejmują pomocą dzieci z różnych środowisk na terenie całego powiatu. Pracownicy mają możliwość dotarcia do placówek położonych na terenie oddalonych wsi, a tam tego typu wsparcie wydaje się być bardzo potrzebne.

NASZE REKOMENDACJE

Pracownicy poradni są gotowi do prowadzenia szkoleń, warsztatów, konsultacji na temat pracy z dzieckiem z różnymi dysfunkcjami.

NASZE REKOMENDACJE

Działania prowadzone w ramach pilotażu Modelu pokazują efektywność współpracy specjalistów w celu minimalizowania istniejących problemów u uczniów ze SPE i ich rodzin. Kontynuacja tego typu działań jest konieczna i wymaga zaangażowania większej liczby osób, a co się z tym wiąże nakładów finansowych.

**„Dobry wychowawca, który nie wtłacza a wyzwala,
nie ciągnie a wznosi, nie ugniata a kształtuje,
nie dyktuje a uczy, nie żąda a zapytuje – przeżyje
wraz z dziećmi wiele natchnionych chwil.”**

Janusz Korczak